

cc) Absentes *propria voluntate* nulla ratione supplentur. Qui vero legitimo impedimento detentus, invitus abest, potest alicui ex electoribus quin et extraneo, de consensu ceterorum, committere, ut veluti *procurator* eius nomine suffragium ferat.

dd) Quod vero pertinet ad *eligendos*, seu quod idem est ad eos qui *voce passiva* fruuntur, recolantur ea quae de requisitis praeficiendorum dicta sunt (heic § II). Si insuper quaedam requirantur ex lege fundationis, ea quoque in eligendo adesse debent. Ad ea quae electionem praecedunt, pertinent etiam vacatio paelatura, et designatio loci et temporis. Sed de his iam superius dictum est.

b) Iam si ad ipsam electionis *formam* devenimus, triplex distinguitur eligendi modus: 1. *per quasi inspirationem*; 2. *per compromissum*; 3. *per scrutinium*. Ubi notandum est electionem per quasi inspirationem *extraordinariam* censeri; per compromissum veluti in subsidium adhiberi, si electio per scrutinium vel ad exitum deduci non possit, vel longius protrahatur; per scrutinium vero, si recte loquamur, eam esse quae in iure Decretalium veluti ordinaria simulque legitima exhibetur. Iam vero

aa) electio per quasi inspirationem tunc fit cum simul convenientibus electoribus, *nullo praecedente de hac re tractatu*, omnes *unanimes*, *nullo excepto*, in aliquem eligendo consentiunt. Ex ipsa notione liquet hanc formam prorsus *insuetam* iure censeri.

bb) Electio fit per compromissum, cum electores communis consensu, eligendi ius committunt nonnullis sive ex eorum coetu, sive etiam extraneis, ut omnium nomine electionem peragant. Liquet autem hunc modum merito *subsidiarium* dici, quia plerumque non adhibetur, nisi deficiente forma scrutinii ad electionem faciendam.

cc) Denique electio fit per scrutinium, quum persona ad paelaturam evehenda designatur per suffragia *canonice emissas* atque *collectas* eorum, qui ad id ius habentes convenire voluerint vel potuerint. Sunt autem suae determinatae leges circa modum ferendi et colligendi suffragia (1).

(1) De his trilu formis vide cap. *Quia propter 42 de Elect.* (I. 6).

dd) Praeter recensitam triplicem electionis formam, est etiam in quibusdam electionibus alia, quae dicitur *per accessum*; de qua statim sermo habebitur in ultima parte huius tractationis.

Denique electionem rite peractam consequuntur: *decretem* ipsius electionis, quod iuxta canonicas formas fieri debet; *consensus* electi intra mensem praebendum, ut, si non habeatur, ad novam electionem procedi possit; *confirmatio* electionis, quae a superiore concedi debet, triplici rite praemisso examine, 1. de *idoneitate personae*, 2. de *forma canonica electionis*, 3. de *valore oppugnationum* electionis peractae, si forte adsint qui electionem oppugnant.

302. V. Ut hactenus dicta de electione, melius intelligantur, quaedam ad illustrationem addenda sunt.

a) Electio quae dicitur *per accessum*, tunc fit cum post scrutinium peractum et publicatum, suffragia ita apparent dispersa, ut nullus eum retulerit numerum, qui ad electionem requiritur. Tunc enim integrum fit electoribus variare pro una vice suffragium, accedendo ad eum qui plura praet aliis habuit suffragia. Quin imo in electione Summi Pontificis permittitur etiam accedi ad eum qui vel unicum habuit suffragium, ut hac ratione suffragia in scrutinio data ad debitum numerum pertingant. Huiusmodi forma eligendi per accessum non adhibetur nisi in electione Summi Pontificis vel abbatissae, quo facilius dissensiones inter electores tollantur.

b) Cum ad electionem ii omnes vocandi sint qui eligendi ius habent, seu ut dicitur in iure (*d. cap. 42 de Elect.*), *qui debent, volunt et possunt, commode interesse*; aliquid ulterius notandum est de iis, qui absque propria culpa, vel ex nimia locorum distantia, vel ob aliquod legitimum impedimentum, abesse coguntur.

Iam vero si de iis agitur, qui ita remoti sunt, ut intra tempus ad electionem faciendam praefinitum, convenire nequeant, ii profecto ius eligendi ea vice non habent. Sin autem de iis quaeritur, qui licet per se possint convenire, legitimo tamen detinentur impedimento, tunc si ille qui ita ab-

est, iurejurando interposito affirmet, se legitime esse impeditum, potest alicui, ut dictum est, tamquam procuratori suas vices committere; sive qui ita assumitur, sit vel ipse elector, sive, de aliorum consensu, extraneus. Discremen tamen est in modo, quo procurator dare debet suffragium; prout scilicet mandatum habuit determinatum, vel non. Si mandatum ei fuit eligere aliquam determinatam personam, tunc procurator pro hac nomine mandantis ferre suffragium debet, simulque, si et ipse elector sit, aliam proprio iure valet eligere. Si vero mandatum sit indeterminatum, tunc procuratoris simulque electoris suffragia in unam personam convenienter oportet. Insuper suffragia dari per epistolam non permittitur.

c) Quae vero ad rationes oppugnandi electionem referuntur, sive quod aliquis vocandus neglectus fuerit, sive quod *sanior* pars cum *maiori* configrat, sive quod aliquis defectus substantialis in eligendo admissus fuerit, agitur in iure nostro *ad tit. de Elect. et electi pot. I. 6.*

ARTICULUS II.

De postulatione.

303. Ad electionem iure accedit *postulatio*: est enim quoddam iuris remedium subsidiarium ad conferendam praelaturam, quando per veri nominis electionem id fieri nequit. De postulatione haec nobis solum innuenda sunt: I. Quae nam sit postulationis notio, atque indeos; II. Quid statuendum sit in conflictu seu concursu postulationis cum postulatione, vel postulationis cum electione; III. Quae ex postulatione consequantur.

304. Triplex distinguitur postulationis acceptio: *latissima*, quae significat quamcumque gratiae petitionem; *iudicialis*, quae significat querelam contra aliquem iudicialiter intentatam; *strictissima* in re nostra, quae est petitio facta ex iusta caussa ab electoribus, vel maiori eorum parte, ut superior admittat ad praelaturam obtinendam eum, qui cano-

nico impedimento detinetur, quod dispensari potest ac solet, data ei ad hoc dispensatione.

305. Haec postulatio dicitur *solemnis*, ut distinguatur ab ea quam *simplicem* appellant. Haec autem est petitio oblata legitimo superiori, ut consentiat in electionem personae sibi subditae, quae alioquin nullo canonico impedimento detinetur. Sic e. g. postulari debent regulares electi, a suo praelato, et cardinales presbyteri vel diaconi electi ad episcopatum a Summo Pontifice.

306. Hinc etiam appareat ex data postulationis definitione discremen inter hanc et electionem. Nam 1. electio est medium *ordinarium*, postulatio *extraordinarium*; 2. electio supponit personam *idoneam simpliciter*, postulatio *idoneam secundum quid*, scilicet praemissa dispensatione; 3. electus potest consentire *simpliciter*, postulatus solum *conditionate*, seu non dissentire; 4. electio *confirmatur*, sed si rite sit peracta nullam gratiam in confirmatione supponit; postulatio *admittitur*, adeoque *gratiam semper continet*. Denique 5. electio dat ius *ad rem ante confirmationem*; postulatio nullum dat ius, antequam admittatur.

Superior, apud quem fieri debet postulatio, *regulariter* ille est, a quo confirmando esset electio, siquidem fieri potuissest.

307. Ut postulatio vim suam obtineat, requiritur, ut dictum est, concors electorum voluntas, vel saltem maioris eorum partis. Si omnes in postulando concurrent, nulla potest esse difficultas. At fieri potest, quod secundo loco expendum est, ut postulatio cum electione vel cum postulatione concurrat. Iam vero

a) concurrit postulatio cum electione, quando pars aliqua unum eligit *per se habilem*, scilicet nullo affectum canonico impedimento, etiam dispensabili; altera vero pars alium postulat sensu exposito. Iam vero in hac hypothesi, lex est ut postulatus non vincat electum, nisi pro se duas tertias partes suffragiorum habeat; electus vero vincat postulatum si vel uno suffragio tertiam partem superet. Id vero ostendit electionem, quippe quae medium ordinarium est, in meliori conditione pree postulatione versari.

b) Si vero postulatio cum postulatione concurrat, hoc est si diversi diversum postulent; tunc maior pars suffragiorum dumtaxat requiritur et sufficit ad postulationis hac ex parte validitatem.

308. Effectus vero postulationis hi sunt, ut postulatio: quemadmodum dictum est, nullum ius det postulato; ut postulantes proinde possint, si velint, a postulatione recedere (quae nondum sit superiori praesentata); dum e contrario ab electione facta, nondum confirmata, recedere nequeunt, denique ut postulatio a superiore admissa, eamdem vim habeat, ac electio ab eodem confirmata.

309. In iis omnibus, quae de postulatione hactenus dicta sunt, illud semper subaudiendum est, impedimentum canonicum, ob quod postulatio fieri debet, dispensatione posse amoveri. Hoc autem indicat, quaedam esse impedimenta, quae dispensari nequeunt, aut saltem dispensari non solent. Quae dispensari nequeunt, ea generatim sunt, quae *inhabitatem* praeseferunt iure divino aut naturali. Hoc pacto postulari nequeunt infantes, amentes, infames, prorsus rudes, etc. Dispensari vero non solent, qui *iure ecclesiastico* expresse postulari prohibentur (ut e. g. violatores *scienter* interdicti, religiosi mendicantes ad praelaturam saecularem cathedrali inferiorem, minores XXII. annis ad episcopatum, etc.), vel quibus *facto ipso* constat, dispensationem non concedi; ut e. g. si postulentur bigami.

Illud etiam notandum est, postulationi quandoque substitui, ex apostolico privilegio *indultum eligibilitatis*, quo scilicet Pontifex declarat, ex impedimento illo canonico dispensabili nullum oriri obstaculum, quominus aliquis vero et proprio sensu eligi possit.

ARTICULUS III.

De collatione.

310. Inter eos modos, quibus ecclesiastica iurisdictio acquiritur, collatio tertio loco recensetur. Porro quamvis hoc nomine latius accepto, quaelibet significetur beneficii eccl-

siastici concessio, sive ea sit omnino collatori libera, sive legibus adstricta; pressiori tamen sensu hic intelligitur, prout concessionem respicit sola libera collatoris voluntate factam. Hinc definitur: *vacantis beneficii ecclesiastici, ab eo cui tale ius competit, libere facta idoneae personae concessio*. Ex hac definitione apparet ceu collationis elementa haec recenseri:

a) vacationem beneficii quod conceditur, ita ut secus ipsa collatio sit nulla;

b) potestatem in collatore legitimam;

c) idoneitatem in eo, cui beneficium confertur;

d) denique omnium legum observantiam, quae iure ecclesiastico in hac materia statutae sunt, nisi de eo agatur, qui iisdem superior sit, quemadmodum id in Summo Pontifice locum habet.

311. De collatione haec proinde quaerenda sunt: 1. a quo ecclesiastica beneficia conferri possint; 2. quanam sint leges quae beneficiorum collationem moderantur; 3. quinam sint collationis effectus. His enim collatio, prout hic a nobis spectatur, quatenus scilicet unus ex modis est acquirendi ecclesiasticam iurisdictionem, satis innotescit.

312. At vero si in primis quaeratur, quisnam possit ecclesiastica beneficia conferre: distinguendum est inter *ius commune*, de quo hic unice solliciti sumus, et *ius particolare*, quod in aliqua regione, *ex concessione Summi Pontificis per concordata*, vigeat. Ubi enim hoc particolare ius habetur, collatio beneficiorum ab eo regi debet.

Si igitur ius commune attendatur, *generatim* dici debet, collationem beneficiorum liberam pertinere posse ad aliquem, vel potestate ordinaria, vel potestate extraordinaria. Potestate ordinaria Summus Pontifex beneficia confert in tota catholica Ecclesia; episcopus in sua dioecesi; capitulum canonorum vel cum episcopo vel etiam per se; praelatus episcopo inferior, si tamen habeat episcopalem iurisdictionem, in territorio sibi subiecto: ex apostolico privilegio, cardinales presbyteri in suis titulis vel commendis. Potestate vero extraordinaria, beneficia conferunt, tum ii qui collatores sunt substituti ex negligentia ordinarii collatoris,

tum ii qui hoc iure donantur auctoritate Sedis Apostolicae. Tales sunt legati sive *a latere* sive *nati*, sive *nuncii apostolici*; hi tamen si peculiare habeant mandatum. Itaque

I. Summus Pontifex quadruplici modo seu iure beneficia confert; scilicet

a) iure praeventiois, ad quod referuntur *gratiae*, quas dicunt *expectativas* vel *mandata de providendo*. Quae licet sublata fuerint de iure ordinario a concilio tridentino, absolute tamen plenitudini apostolicae potestatis adhuc competunt:

b) iure devolutionis, supplendo scilicet negligentiam ordinarii collatoris:

c) iure concursus, quando simul cum ordinario collatore, ex sua universalis iurisdictione concurrit ita, ut ipse unum eligat, alterum vero ordinarius collator. Hoc in casu praefertur ille qui prior contulit, ex nota regula *prior in tempore, potior in iure*; si id non constet, ex personae dignitate praefertur collatio pontificia:

d) iure reservationis, quo multiplicit, ut a DD. enucleate (1) edicitur, Pontifex subtrahit quaedam beneficia a potestate ordinarii collatoris, eaque sibi conferenda reservat. Cuius reservationis ratio, praeter exercitium universalis iurisdictionis, est ut arctius adstringatur vinculum unitatis ecclesias inter ac personas particulares, et Sedem Apostolicam. Huc etiam referri debent beneficia quae dicuntur *affecta*, id est in quibus Romanus Pontifex auctoritatem suam interposuit. Haec autem ratione obsequii erga Apostolicam Sedem, si vacent, pro ea tantum vice Romano Pontifici reservantur. Talia sunt ea, quae conceduntur per mandatum de providendo, vel resignantur in manibus Pontificis, vel ab eo conceduntur in commendam, vel habentur ex coadiutoria, etc. (V. Ferraris, *Biblioth. v. Beneficium*, art. 8. nn. 16 seqq.) (2).

II. Episcopus in sua dioecesi generatim ecclesiastica beneficia iure suo confert; nisi specialiter sint reservata, qua-

(1) Cf. Pirhing. ad tit. de Praeb. sect. IX.

(2) Huc maxime pertinent illae reservationes quae continentur in regulis cancellariae.

tenus vel a Romano Pontifice conferuntur, vel per electionem aut concursum danda sunt, vel nonnisi accidente capituli suffragio dari possunt, vel denique sunt iuris patratus. Notandum etiam est, episcopum nondum consecratum, dummodo confirmationem iam obtinuerit, beneficia conferre posse; hoc enim non ad ordinis, sed ad potestatem pertinet iurisdictionis (1).

III. Capitulum quoad ea beneficia, quae cum episcopo coniunctim conferre deberet, sede vacante, ea conferendi pollet potestate; non item alia, quae episcopus per se solus conferret. Potest tamen instituere praesentatos a patrono, vel electos confirmare; at in paroeciis vacantibus potest quidem constituere vicarios temporaneos, non vero proprii nominis parochos.

Insuper capitulum potest, sive ex privilegio, sive ex lege fundationis, quaedam beneficia conferre, eaque vel *collegialiter*, scilicet maiori parte suffragiorum ipsorum capitularium; sive *per turnum*, hoc est, ut successive ius illud collationis singulis competit; vel denique *titulo singulari*, quatenus hoc ius alicui praebendae canonicali est attributum. Ea quae dicuntur de capitulo sede vacante, intelligenda sunt in praesenti iure de *vicario capitulari*; ad quem ex decreto concilii tridentini (2) omnis iurisdictionis capituli devolvitur.

IV. Praelati nullius, cum iurisdictione gaudeant quasi episcopali, beneficia item liberae collationis, quae in suo territorio reperiuntur, iure suo conferunt; iis exceptis, ex lege peculiari, quae adnexam habent curam animarum (3).

V. Quod vero spectat ad potestatem conferendi beneficia,

(1) Sed Bonifacius VIII. *Extrav. In iunctae de Elect. inter comm.* vetuit ne id fiat ante expelitas apostolicas litteras collationis, licet fieri possit ante consecrationem. Huc etiam referri potest Const. Pii IX. *Romanus Pontifex* 5 Oct. 1873.

(2) Conc. Trid. sess. XXIV. c. 16. V. Item, cum resolut. S. C. C. relativis ad calcem in ed. Richter. Hanc editionem ab homine heterodoxo cinnatam eo solum pacto allegamus, quod ibi Resolutiones recenseantur ad verum nullo addito commentario. Quod dictum volumus pro aliis etiam vicibus quibus eadem allegatio recurrat. Ceterum et ea editione uti nonnisi legitim facta veniam nemini fas est.

(3) Ben. XIV. de Syn. dioec. lib. II. c. 11. nn. 5-7.

sive cardinalibus in suis titulis, sive legatis Sedis Apostolicae attributam, ea quidem aptius exponitur, ubi de aliis eorum iuribus ac privilegiis singillatim sermo est.

VI. Potestate vero extraordinaria, praeter hos postremos recensitos, gaudent conferendi beneficia, ii qui dicuntur *collatores substituti*; qui nempe *negligentiam supplent*, ut dicitur in iure, ordinarii collatoris, qui intra tempus legitimum beneficium conferre differat. De his cf. DD. ad tit. *De supplenda negligentia Prael.* (I. 10).

313. De legibus, quae collationem beneficiorum moderantur, praeter ea quae ex dictis iam colligi possunt, haec nominativi notanda veniunt:

a) collatio beneficiorum fieri debet *actu absoluto*; hoc est conditionem non admittit. Ut hoc intelligatur animadvertisendum est, collationem beneficiorum recenseri inter *actus legitimos*. Porro actus legitimus duplicitate sumi potest, scilicet generativi, prout significat actum legi consonum, et speciatim prout significat "actum cuius valor et effectus in futurum contingentem eventum ex ipsa eius natura, vel dispositione iuris, suspendi nequit, sed statim ac fit, subsistere debet". Ita Reiffenstuel (*Comm. de RR. I. ad Reg. 50*). Hue pertinet regula 50 iuris in 6 "Actus legitimi conditionem non recipiunt neque diem" (1):

b) collatio fieri per se posset nudis verbis, quia scriptura ad rei substantiam non pertinet; attamen expediri solent collationis literae, iuxta formas praescriptas, quo facilius de ea constare possit:

c) collatio beneficiorum intra sex menses facienda est, sub poena *devolutionis* ad eum, qui debet negligentiam supplere. Sex menses tamen computari debent a *certa notitia vacationis*, non vero ab ipsa actuali vacatione.

314. Denique effectus collationis est, ut ea rite peracta, clericus *ius reale* acquirat in beneficio sibi collato.

Reliqua quae ad collationem pertinent, fusiorem tractationem requirunt, quae alterius est loci.

(1) Haec formula iuri canonici ex illa presumpta est, quae habetur in iure romano L. *Actus* 77. D. de RR. I.; quamvis inter utramque discriberet aliquod existat. Vid. Gravina, *Originum iuris civilis*, lib. II. c. 80.

ARTICULUS IV.

De institutione et iure patronatus

315. Ecclesiastica beneficia, iisque adnexa ecclesiastica iurisdictio, ea quoque ratione acquire possunt, quod collator beneficium conferre debet ei, quem determinata aliqua persona ex iure praesentaverit. Tunc collatio nomen proprium sibi vindicat *institutionis*, et qui ius habet praesentandi, *patronus* appellatur, potestas vero qua pollet *ius patronatus*.

Hinc ius patronatus est: *ius seu potestas nominandi, sive praesentandi clericum idoneum, ei ad quem institutio pertinet, ut beneficium vacans, quod eiusmodi iuri subiectum est, eidem concedat.*

Cum ius patronatus potestatem conferat praesentandi ad ecclesiastica beneficia, dicendum est, non aliam originem habere, quam benignam Ecclesiae concessionem; ita tamen ut, quemadmodum notat concilium tridentinum (*Sess. XXV. cap. 9 de Ref.*), sit quaedam *servitus* beneficii.

316. De iure patronatus quaeri potest: I. Quotuplex sit. II. Quinam sint iuris patronatus capaces. III. Quomodo acquiratur, et in controversia exorta probetur. IV. Quomodo amitti possit. V. Quaenam sint iura et officia patronorum.

I. Ad divisiones iuris patronatus, quibus eius *species* continentur, pertinet in primis illa qua dicitur vel *activum* vel *passivum*. Ius patronatus activum est ipsum ius praesentandi; passivum est ius ut aliquis praesentetur. Iam vero utrumque dividitur

a) in *personale* et *reale*. Personale adhaeret ipsi personae, reale vero eatenus habetur a persona, quatenus possidet rem cui est adnexum.

b) In *ecclesiasticum, laicale* et *mixtum*. Ecclesiasticum alicui competit *ex titulo ecclesiastico*, ex. gr. ecclesiae, loci pii, dignitatis, beneficii, etc.; laicale originem agnoscit ex

titulo laicali, uti ex iure haereditario atque alio huiusmodi. Mixtum, ut ex ipso nomine patet de utroque participat; cuiusmodi esset, si clericus simul et laicus in iure nominandi concurrerent, ille quidem ratione beneficii, hic vero iure haereditatis.

c) Insuper ius patronatus laicale iterum subdividitur in *haereditarium*, quod scilicet cum haereditate transmittitur; *familiare*, seu gentilitum, quod ad eos devolvitur, qui ad familiam pertinent; *mixtum*, quod ex duplice titulo coalescit, haereditatis et familiae. Hae divisiones sedulo attendendae sunt, eo quod singulis in iure sint propriae leges adscriptae.

II. Si iam de iis loquamur, qui iuris patronatus capaces existunt, distingui debet imprimis *actualis* capacitas, ab ea quae dici potest solum *habitualis*. Ii enim actu capaces sunt, qui nullo detinentur impedimento; habitu vero illi, qui licet impedimento existente non possint, eo tamen sublatu capaces existunt. Qui vero neque actu, neque habitu, hanc obtinent potestatem, iuris patronatus omnino incapaces dicendi sunt. Iam vero

a) omnes quotquot sunt fideles, etiam foeminae, quin et pueri, modo septennio maiores, actu capaces sunt ius patronatus habendi:

b) at vero pueri septennio minores, nonnisi habitu iuris patronatus sunt capaces; quippe id temporis praetergressi, nullo amplius impedimento detinentur. Item, saltem ex plurimum doctorum sententia, excommunicati, *habitu* ius patronatus servare dicendi forent; dum hoc ab aliis negatur:

c) Denique neque actu, neque habitu, capaces sunt iuris patronatus sive infideles, sive haereticci, nisi quoad hos peculiaris habeatur permisso Romani Pontificis.

III. Ius patronatus acquiritur vel *originarie*, vel *derivative*. Porro modus, quo originarie acquiritur, esse potest ordinarius vel extraordinarius. Et sane

a) modi ordinarii, vulgato exhibentur versiculo:

“ *Patronum faciunt dos, aedificatio, fundus* „

seu quod idem est, ius patronatus acquiritur, sive detur

cum episcopi consensu area, vel aedificetur ecclesia, vel iam aedificata congrua dote instruatur. Verum, licet in iure quaelibet ex his caassis sit sufficiens ad acquirendum ius patronatus, vim tamen suam non exerit, nisi ecclesia perfecte constituta. Item si plures ad haec concurrant, omnes aequae patroni censemur. Denique ex peculiari reservatione pontificia, praesentatio praelati ecclesiae vel collegiatae vel conventionalis, non potest fieri a patronis, nisi indulto pontificio.

b) Modi vero extraordinarii, quibus ius patronatus primo acquiri potest, sunt vel *privilegium apostolicum*, vel *praescriptio* (1).

IV. Sed ius patronatus etiam acquiritur derivative; hoc est, ab eo qui illud originarie possidet ad alium transmititur. Hinc autem

a) ius patronatus *reale* omnibus modis transfertur, quibus transfertur dominium rei, cui est adnexum:

b) Haereditarium transmittitur per successionem vel unici haeredis vel plurium in *partes aequales* vel saltem in ea re cui antecedenter adnexum est ius patronatus. At tamen,

c) si plures adsint patroni originales, eorum haeredes (uti et haeredes haeredum unius etiam patroni originalis) succedunt in ius patronatus *per stirpes*, non *per capita*; hoc est singulae haeredum series (vel haeredes haeredum unius patroni) non repraesentant nisi unum suffragium, veluti nomine sui auctoris.

V. Ius patronatus probatur, quando opus sit, tum *in genere*, iisdem mediis ac cetera iura probantur; tum *in specie*, sive ex multiplicatis et non interruptis praesentationibus, iisque a superiore admissis, sive ex libris visitationis episcopalis, sive ex monumentis antiquis, aliisque huiusmodi: ubi tamen notandum est, eo pleniorum probationem requiri, quo maior, sive ratione personae, sive ratione adiunctorum, habetur usurpationis suspicio.

VI. Ius patronatus amittitur, tum ex rei interitu cui erat

(1) Schmalz. in h. t. (III. 38) § 5. nn. 165. 168.